

De Sociale Agenda 2013- 2014'

Versie 17 januari 2012

Voorwoord

Voor u ligt de eerste Sociale Agenda van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Hiermee zetten we een volgende stap in de ontwikkeling van integraal en toekomstbestendig sociaal beleid.

In het najaar van 2012 heeft de gemeenteraad de Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor Mensen 2024' vastgesteld. Deze lange termijnvisie beschrijft de stad die wij op sociaal gebied willen zijn en blijven.

De Sociale Agenda is een vertaling van die visie in doelstellingen voor de korte- en middellange termijn. Deze sociale agenda gaat over de periode tot en met 2014, het jaar waarin de volgende gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden. Een relatief korte periode, die we vooral moeten benutten om ons voor te bereiden op de omvangrijke nieuwe taken die het Rijk de komende jaren bij de gemeente zal beleggen.

De Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor mensen 2024' en deze eerste Sociale Agenda 2013-2014 zijn in overleg met onze maatschappelijke partners tot stand gekomen. Vertegenwoordigers van diverse organisaties hebben hun kennis en ervaring met ons gedeeld in werkgroepen en consultatiebijeenkomsten. Daarnaast hebben wij enkele constructieve gesprekken gevoerd met leden van de Participatieraad. Wij hebben de bijeenkomsten, de bilaterale ontmoetingen, het overleg met de Participatieraad en de gesprekken in de werkgroepen, als zeer nuttig en inspirerend ervaren. Diverse inzichten, opmerkingen en aanvullingen van deze partijen zijn verwerkt in De Sociale Agenda of zullen terugkomen in het uitvoeringsprogramma 2013.

Wij willen iedereen die heeft bijgedragen aan de ontwikkeling van de Sociale Structuurvisie en het opstellen van de Sociale Agenda, hartelijk bedanken. Ook in de volgende fase zullen we op velen van u een beroep doen om de plannen die we nu gemaakt hebben uit te voeren en samen te werken aan een sterke sociale structuur voor de inwoners van Leidschendam-Voorburg.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Samenvatting	5
3. Kaders en uitgangspunten	7
3.1 Kaders	7
3.1.1 Financieel kader	7
3.1.2 Wettelijk kader	7
3.1.2.1 Huidig wettelijk kader:	7
3.1.2.2 Toekomstig wettelijk kader:	8
3.2 Uitgangspunten	8
3.2.1 De individuele verantwoordelijkheid van inwoners	8
3.2.2 Opdrachtgeverschap	9
3.2.3 Gebiedsgericht werken	9
3.2.4 Regionale samenwerking	9
4. De Sociale Agenda	11
5. Opgave A: De basis op orde	12
5.1 Doelstelling A 1 Handhaven van een goed voorzieningenniveau	12
5.2 Doelstelling A 2. Toegankelijke informatie en advies bieden op het gebied van opvoeden, opgroeien, wonen, welzijn, (vrijwilligers)werk, inkomen, schulden, gezondheid, onderwijs, leerplicht en zorg	13
5.3 Doelstelling A 3. Met effectieve preventie en lichte ondersteuning (grote) problemen en maatschappelijke kosten voorkomen	14
5.4 Doelstelling A 4. Het aantal toegankelijke woningen en de toegankelijkheid van openbare gebouwen en de openbare ruimte vergroten:	15
5.5 Doelstelling A 5: Werken aan wijken en buurten waar inwoners zich veilig voelen en veilig zijn;	16
6. Opgave B: Iedereen doet mee	17
6.1 Doelstelling B 1. Inwoners bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden, als zij deze niet kennen	17
6.2 Doelstelling B 2: (Dreigende) problemen (bij jong en oud) tijdig signaleren en aanpakken	17
6.3 Doelstelling B 3. Jeugdwerkloosheid voorkomen en bestrijden	18
6.4 Doelstelling B 4. Inwoners met (een beperkt) arbeidspotentieel toeleiden naar regulier werk	18
6.5 Doelstelling B 5. Sociaal isolement van inwoners voorkomen en bestrijden	18
7. Opgave C: De solidaire stad	19
7.1 Doelstelling C 1. De betrokkenheid van inwoners bij elkaar, de buurt en de stad vergroten	19
7.3 Doelstelling C 3. Het vrijwilligerspotentieel optimaal benutten	20
7.4 Doelstelling C 4. De inzet van informele zorg vergroten	20
7.5 Doelstelling C 5. Voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken	20
7.6 Doelstelling C 6. Ruimte bieden aan particulier initiatief	21
7.8 Doelstelling C 8. Innovatie in de zorg stimuleren	21

8. Opgave D: Vangnet zonder gaten	22
<i>8.1 Doelstelling D 1. Integraal maatwerk leveren volgens de principes van de kanteling .....</i>	<i>22</i>
<i>8.2 Doelstelling D 2. Effectiever en efficiënter samenwerken in de keten(s) .....</i>	<i>23</i>
<i>8.3 Doelstelling D 3. De zorg voor de meest kwetsbare inwoners actief oppakken .....</i>	<i>24</i>
<i>8.4 Doelstelling D 4. Een integrale visie op doelgroepenvervoer ontwikkelen .....</i>	<i>24</i>
<i>8.5 Doelstelling D 5. Anticiperen op de rijksmaatregel ‘Scheiden van Wonen en Zorg’ .....</i>	<i>24</i>
<i>8.6 Doelstelling D 6. De decentralisatie van taken op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en (jeugd)zorg voorbereiden .....</i>	<i>25</i>

CONCEPT

1. INLEIDING

Op 25 september 2012 heeft de gemeenteraad de Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor Mensen 2024' vastgesteld. Hiermee werden de eerste en de tweede fase van het project 'Sociale Structuurvisie' formeel afgerond. In de eerste projectfase hebben wij op basis van beschikbare informatie en kengetallen een analyse gemaakt van de sociale staat van Leidschendam-Voorburg (zie bijlage 1). Deze analyse op hoofdlijnen vormde de basis voor de tweede projectfase waarin we een algemene sociale visie en vier hoofdpogaven hebben geformuleerd (zie bijlage 2). De notitie die voor u ligt is het resultaat van de derde fase. In deze fase hebben wij een sociale agenda voor de periode tot en met 2014 opgesteld. 'De Sociale Agenda' beschrijft de doelstellingen van het huidige bestuur als het gaat om de realisatie van de sociale visie en de vier hoofdpogaven:

- A. De basis op orde;
- B. Iedereen doet mee;
- C. De solidaire stad;
- D. Een vangnet zonder gaten.

De Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor Mensen 2024' is ontwikkeld binnen de kaders van de Strategische Visie 'Blik op Leidschendam-Voorburg' en het Coalitieakkoord 2010-2014 'Verantwoord Vooruit'. De Sociale Agenda 2013 - 2014 is opgesteld binnen het financiële kader van de meerjarenbegroting en de budgetten die het Rijk beschikbaar stelt voor uitvoering van de nieuwe taken. In de volgende fase stellen wij een integraal uitvoeringsprogramma voor 2013 op. Het uitvoeringsprogramma beschrijft onder andere hoe de beschikbare capaciteit en middelen zullen worden ingezet om De Sociale Agenda 2013 - 2014 uit te voeren.

2. SAMENVATTING

Met de Sociale Agenda 2013-2014 vertalen wij de Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor Mensen 2024' in concrete doelstellingen voor de korte en middellange termijn. Daarmee zetten we een volgende stap in de ontwikkeling van samenhangend en toekomstbestendig sociaal beleid. De komende twee jaar zullen in het teken staan van de nieuwe taken die het Rijk bij de gemeente zal beleggen.

De planvorming voor de decentralisatie van rijkstaken op het gebied van werk, ondersteuning en (jeugd)zorg, is gebaseerd op de overtuiging dat gemeenten deze taken beter en goedkoper kunnen uitvoeren. Wij zijn daar ook van overtuigd. De gemeente kan beter aansluiten bij de leefwereld van inwoners en hun gezinnen. Op buurt- en wijkniveau liggen mogelijkheden om de eigen kracht van inwoners te versterken, sociale netwerken rondom mensen met een hulpvraag te mobiliseren en eerstelijnsvoorzieningen beter te benutten. Door de betrokkenheid van inwoners te vergroten en integraal maatwerk te leveren, kunnen wij de ondersteuning van - en de zorg voor onze kwetsbare inwoners klantvriendelijk en toekomstbestendig organiseren.

Maar voor we zover zijn, moet er nog veel gebeuren. De verantwoordelijkheid die de gemeente krijgt voor de kwetsbaarste inwoners in onze samenleving, is groot. Wij zijn ons bewust van de inhoudelijke en financiële risico's voor de gemeente. Het zijn juist deze risico's die een belangrijke aanleiding vormden voor de ontwikkeling van een nieuwe visie op alle gemeentelijke taken in het sociale domein. We zullen ons goed moeten voorbereiden.

Bij die voorbereiding spelen diverse organisatievraagstukken een rol van betekenis. Hoe organiseren wij de dienstverlening in het sociale domein? Wie zijn onze belangrijkste maatschappelijke partners? Wat hebben wij hen te bieden en wat mogen wij van hen verwachten? Hoe vullen wij als regiegemeente onze rol als opdrachtgever of subsidieverstrekker in? Met welke gemeenten in de regio werken we samen? En, niet in de laatste plaats, hoe kunnen we efficiënter werken? Want hoewel er nog veel onduidelijk is, staat een ding vast. We zullen onze huidige- en toekomstige taken in het sociale domein met minder geld uit moeten voeren.

De toenemende behoefte aan de zwaardere vormen van ondersteuning en (jeugd)zorg stelt ons in dit verband voor een belangrijke uitdaging. We kunnen deze trend alleen keren als we samen met onze maatschappelijke partners zorgen voor goede basisvoorzieningen, zodat inwoners zich kunnen ontwikkelen en langer voor zichzelf kunnen blijven zorgen. Inwoners moeten weten waar ze terecht kunnen voor informatie en advies. Dan kunnen ze zelf, op tijd, ondersteuning regelen als ze die nodig hebben. Mensen zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor zichzelf, maar we zullen ook vaker een appèl doen op inwoners om (een deel van) de zorg voor een familielid of vriend op zich te nemen. Het risico op overbelasting van deze mantelzorgers willen we verkleinen door ze te ondersteunen en –als het nodig is – tijdelijk te ontlasten. Als inwoners het zelf of met hulp uit hun omgeving echt niet redden, willen we ervoor zorgen dat ze snel en goed geholpen worden.

Deze opgaven zullen we de komende jaren samen met onze maatschappelijke partners moeten realiseren.

CONCEPT

3. KADERS EN UITGANGSPUNTEN

De Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor Mensen 2024' is ontwikkeld binnen de kaders van de Strategische Visie 'Blik op Leidschendam-Voorburg' en het Coalitieakkoord 2010-2014 'Verantwoord Vooruit'. Dit hoofdstuk bevat de kaders en uitgangspunten voor de ontwikkeling en de realisatie van de Sociale Agenda 2013-2014.

3.1 Kaders

In deze paragraaf worden de kaders beschreven waarbinnen De Sociale Agenda is opgesteld.

3.1.1 Financieel kader

De Sociale Agenda 2013-2014 is opgesteld binnen het financiële kader van de meerjarenbegroting en de budgetten die het Rijk beschikbaar stelt voor de uitvoering van nieuwe wettelijke taken.

3.1.2 Wettelijk kader

3.1.2.1 Huidig wettelijk kader:

De gemeente moet de onderstaande wetten uitvoeren. Veel van deze wetten zijn kaderwetten. Dat wil zeggen dat de wetgever ruimte geeft aan de gemeente om haar wettelijke taken – tot op zekere hoogte - naar eigen inzicht in te vullen en uit te voeren.

De Sociale Structuurvisie (zie bijlage 2) geeft richting aan de wijze waarop de gemeente haar wettelijke taken invult. De Sociale Agenda 2013-2014 beschrijft hoe de gemeente deze taken uitvoert.

- De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo);
- De Wet publieke gezondheid (Wpg);
- De Wet Werk en Bijstand (WWB);
- De Wet op het Participatiebudget;
- De Wet op de sociale werkvoorzieningen (Wsw);
- De Wet op de Gemeentelijke Schuldhulpverlening;
- De Leerplichtwet;
- De Wet op het Primair Onderwijs (toezicht op het openbaar onderwijs), De Wet op de Expertisecentra, De Wet op het Voortgezet Onderwijs (Onderwijshuisvesting en Leerlingenvervoer);
- Regels inzake de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC);
- De Wet Ontwikkelingskansen door educatie (OKE) (voor- en vroegschoolse educatie);
- De Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB);
- De Wet Kinderopvang;
- Het Bibliotheekcharter 2010-2012

3.1.2.2 Toekomstig wettelijk kader:

De gemeente moet zich de komende jaren voorbereiden op een aanzienlijke uitbreiding van wettelijke taken en verantwoordelijkheden op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en (jeugd)zorg. Dit gegeven was een belangrijke aanleiding voor de ontwikkeling van De Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor Mensen 2024' en de Sociale Agenda 2013-2014. Want alleen door de bestaande- en de nieuwe wettelijke taken in samenhang met elkaar in te vullen en uit te voeren, kunnen we het sociale beleid van de gemeente toekomstbestendig maken.

In de onderstaande wetten en wetsvoorstellen worden de nieuwe gemeentelijke taken beschreven.

- Wet Passend Onderwijs: Deze wet is aangenomen door de Eerste Kamer. De zorgplicht voor scholen geldt met ingang van 1 augustus 2014;
- De decentralisatie van de Extramurale begeleiding (incl. Kortdurend verblijf en Vervoer) en de Persoonlijke verzorging uit de Awbz naar de Wmo zal m.i.v. 1 januari 2015 zijn beslag krijgen.
- De nieuwe Jeugdwet (status: wetsvoorstel), die de decentralisatie van de geïndiceerde Jeugdzorg regelt, zal – naar verwachting - op 1 januari 2015 in werking treden;
- De Participatiewet (status: wetsvoorstel) vervangt de Wet werk en bijstand, (Wwb), De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en de Wet arbeidsongeschiktheid Jongeren (Wajong). Het is de verwachting dat deze wet met ingang van 1 januari 2014 inwerking treedt;

In hoofdstuk 8 vindt u meer informatie over de wijze waarop de gemeente zich voorbereid op de implementatie van deze nieuwe wetten.

3.2 Uitgangspunten

Deze paragraaf beschrijft de uitgangspunten voor het opstellen en uitvoeren van De Sociale Agenda 2013-2014. Deze lopen als een leidraad door alle vier de hoofdpunten.

3.2.1 De individuele verantwoordelijkheid van inwoners

De titel van het coalitieakkoord 2010 -2014: 'Verantwoord Vooruit', verwijst niet alleen naar een verantwoord financieel beleid, noodzakelijk in economisch zware tijden, maar ook naar de eigen verantwoordelijkheid: van bestuurders én van inwoners¹.

Iedere inwoner is in beginsel verantwoordelijk voor zichzelf en zijn naasten. Deze individuele verantwoordelijkheid is de basis van het sociale beleid. Het is essentieel dat zoveel mogelijk inwoners op eigen kracht of met hulp van familie en vrienden, meedoen in de samenleving. Alleen dan kunnen we ervoor zorgen dat de professionele ondersteuning en zorg - ook in de toekomst - beschikbaar blijft voor de mensen die het écht nodig hebben.

---

¹ Bron: Coalitieakkoord 2010-2014 'Verantwoord Vooruit'

3.2.2 Opdrachtgeverschap

In de uitvoering van haar sociale taken, wil de gemeente complementair zijn aan het maatschappelijk veld. Dit houdt in dat we maximaal gebruik willen maken van de kennis, de ervaring en de mogelijkheden van onze maatschappelijke partners. De gemeente doet dus niet alles zelf, maar besteedt de uitvoering van het sociale beleid voor een belangrijk deel uit bij externe organisaties. Als opdrachtgever of subsidieverstrekker sturen wij op resultaten. Die resultaten benoemen wij in samenspraak met de betreffende opdrachtnemer of subsidieontvanger. De uitvoering laten wij over aan professionals die daarvoor zijn opgeleid. Deze professionals moeten een ruim mandaat krijgen om te doen wat in een bepaalde situatie nodig is (maatwerk leveren). We beperken de administratieve belasting van uitvoerende organisaties zoveel mogelijk, zodat er meer capaciteit overblijft voor het echte werk.

De rol van de gemeente als opdrachtgever in het sociale domein is in ontwikkeling. In hoofdstuk 8 vindt u hier meer informatie over.

3.2.3 Gebiedsgericht werken

Als het zinvol en mogelijk is, houden wij bij het ontwikkelen en uitvoeren van het sociale beleid rekening met de beleving van inwoners, de bevolkingssamenstelling en andere specifieke omstandigheden in de verschillende buurten en wijken. Door gebiedsgerichte keuzes te maken kunnen we efficiënter werken.

3.2.4 Regionale samenwerking²

Samenwerking met andere gemeenten is van alle tijden. Veel vraagstukken houden immers niet op bij onze gemeentegrens. De bestuurlijke omgeving van onze gemeente is op dit moment sterk in beweging. Dit wordt veroorzaakt door bezuinigingsopgaven, discussies over het middenbestuur en de decentralisatie van taken op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en zorg. Bijna alle gemeenten rondom Leidschendam-Voorburg (her)oriënteren zich daarom op intergemeentelijke samenwerking. Net als de meeste gemeenten streeft Leidschendam-Voorburg daarbij 'alleen' naar samenwerking met buurgemeenten. Sommigen gaan daarin verder en werken aan een ambtelijke of zelfs bestuurlijke fusie. Wat in ieder geval wel blijkt, is dat gemeenten op zoek gaan naar vaste samenwerkingsverbanden. De focus van Leidschendam-Voorburg ligt op de samenwerking met Wassenaar en Voorschoten. Dit betekent dat bij nieuwe dossiers en/of onderwerpen in eerste aanleg wordt onderzocht of samenwerking tussen Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg (eventueel aangevuld met andere gemeenten) meerwaarde kan hebben. Als de samenwerking (voor alle partijen) aantoonbaar meerwaarde oplevert, dan werken wij met hen samen. Als dit niet het geval is, verbreden wij onze horizon. Als het gaat om bestaande dossiers dan werkt Leidschendam-Voorburg al samen met Wassenaar en Voorschoten (bijvoorbeeld in het Werkplein), maar ook met diverse andere gemeenten. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD), De stichting Jeugdgezondheidszorg 0-19, Wonen, De Regionale Agenda Samenleving (RAS)

---

² Bron: Herijking visie regionale samenwerking.

en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (voortijdig schoolverlaten).

Taken die wij zelfstandig (goed) uitvoeren, blijven wij zelfstandig doen (of besteden wij zelfstandig uit). Samenwerking is geen doel op zich, maar een middel om op een hoger (schaal)niveau meer efficiency of een hogere kwaliteit van onze dienstverlening te bereiken. Wat beter lokaal kan, doen wij lokaal.

CONCEPT

4. DE SOCIALE AGENDA

De Sociale Structuurvisie 'Ruimte voor Mensen 2024' (zie bijlage 2) is uitgewerkt in vier opgaven:

- A. De basis op orde
- B. Iedereen doet mee
- C. De solidaire stad
- D. Een vangnet zonder gaten

In Hoofdstuk 5 tot en met 8 beschrijven we voor elk van de vier opgaven de doelstellingen van het huidige bestuur voor de middellange- en korte termijn: De Sociale Agenda 2013-2014.

Bij het bepalen van die doelstellingen hebben wij ons gebaseerd op:

- de ambities die bij de vier hoofdogaven van De Sociale Structuurvisie zijn geformuleerd (zie bijlage 2)
- feitelijke informatie (onderzoek en statistiek (zie o.a. bijlage 1));
- de financiële kaders (zie paragraaf 3.1.1);
- de (toekomstige)wettelijke kaders (zie paragraaf 3.1.2);
- (maatschappelijke) ontwikkelingen waar we rekening mee moeten houden;
- de inbreng van maatschappelijke partners.

5. OPGAVE A: DE BASIS OP ORDE

Een solide sociale infrastructuur is het fundament voor het welzijn en de participatie van onze inwoners. Het gaat dan om de algemene- en preventieve voorzieningen die samen de sociale randvoorwaarden voor een leefbare stad vormen. Als de basis op orde is, kunnen inwoners zich ontwikkelen en (langer) voor zichzelf (blijven) zorgen.

Bij Opgave A 'De basis op orde' zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- A1. Handhaven van een goed voorzieningenniveau;
- A2. Toegankelijke informatie en advies bieden op het gebied van opvoeden, opgroeien, wonen, welzijn, (vrijwilligers)werk, inkomen, gezondheid, onderwijs, leerplicht en zorg;
- A3. Met effectieve preventie en lichte ondersteuning (grote) problemen en maatschappelijke kosten voorkomen;
- A4. Het aantal toegankelijke woningen en de toegankelijkheid van openbare gebouwen en de openbare ruimte vergroten;
- A5. Werken aan wijken en buurten waar inwoners veilig zijn en zich veilig voelen;

In de volgende paragrafen worden de doelstellingen toegelicht.

5.1 Doelstelling A 1 Handhaven van een goed voorzieningenniveau

De algemene voorzieningen³ in de buurt en de stad vormen samen een belangrijk deel van de sociale infrastructuur die alle inwoners nodig hebben om zich te ontwikkelen en voor zichzelf te kunnen (blijven) zorgen. Die basis moet op orde zijn en blijven. Maatschappelijke organisaties, ondernemers, onderwijsbesturen, verenigingen en de gemeente dragen, ieder vanuit een eigen belang of verantwoordelijkheid, bij aan het voorzieningenniveau van Leidschendam-Voorburg.

Wat is nu eigenlijk een 'goed' voorzieningenniveau en wie bepaalt dat?

De gemeente bepaalt niet zelf welke voorzieningen er op buurt- wijk- en stadsniveau moeten zijn om te kunnen spreken van een 'goed' voorzieningenniveau. In plaats daarvan onderzoekt de gemeente hoe inwoners daarover denken (bron: Wijkatlas).

Als inwoners van een buurt tevreden zijn over de voorzieningen in de buurt, is er voor de gemeente geen directe aanleiding om daar wat aan te veranderen. Wel zal de gemeente moeten zorgen voor het

---

³ Als we het in dit verband hebben over algemene voorzieningen, bedoelen we scholen, kinderopvang, speelmogelijkheden, voorzieningen en activiteiten voor ouderen, welzijnsvoorzieningen, gezondheidsvoorzieningen, openbaar vervoer, winkels voor dagelijkse boodschappen, culturele- en sportvoorzieningen en activiteiten voor jongeren (12+). Deze lijst is niet uitputtend.

beheer, het onderhoud of de subsidiëring van de voorzieningen die zij in stand moet of wil houden (bijv. scholen, speelruimte, sportaccommodaties, parken en welzijnsvoorzieningen).

Als inwoners van een buurt of wijk aangeven dat ze ontevreden zijn over een bepaalde voorziening, zal de gemeente onderzoeken hoe de feitelijke situatie is.

Afhankelijk van de feitelijke situatie kan de gemeente dan besluiten om:

- niets te doen;
- haar invloed aan te wenden om te bevorderen dat anderen een bijdrage leveren aan het voorzieningenniveau in de buurt (bijv. de vestiging van een huisarts of een supermarktketen);
- zelf een voorziening te realiseren.

Er kunnen voor de gemeente ook andere aanleidingen (bijv. bevolkingssamenstelling of specifieke omstandigheden) zijn om voorzieningen in bepaalde buurten te realiseren.

Inwoners van Leidschendam-Voorburg zijn over het algemeen⁴ tevreden met de voorzieningen in de buurt. Het gaat dan om speelmogelijkheden, voorzieningen en activiteiten voor ouderen, welzijnsvoorzieningen, gezondheidsvoorzieningen, openbaar vervoer, winkels voor dagelijkse boodschappen, culturele- en sportvoorzieningen. Minder tevreden is men over de voorzieningen en activiteiten voor jongeren (12+).

5.2 Doelstelling A 2. Toegankelijke informatie en advies bieden op het gebied van opvoeden, opgroeien, wonen, welzijn, (vrijwilligers)werk, inkomen, schulden, gezondheid, onderwijs, leerplicht en zorg

De gemeente heeft de wettelijke taak haar inwoners effectief te informeren en te adviseren op alle bovengenoemde terreinen. Als inwoners weten waar ze terecht kunnen met hun vragen, kunnen ze vaak zelf, op tijd, de ondersteuning regelen die ze nodig hebben.

Voor professionals is het belangrijk dat ze weten waar ze informatie over hun eigen aanbod kunnen aanbieden en waar ze informatie over andere aanbieders van maatschappelijke ondersteuning en zorg kunnen inwinnen.

- Met alle vragen over opvoeden en opgroeien, kan men terecht bij het Centrum voor Jeugd en Gezin. Hiermee is een verbeter slag gemaakt ten opzichte van de oude situatie. Aan het bereik van het CJG wordt door de gemeente en de deelnemende partners voortdurend gewerkt;

---

⁴ De waardering van inwoners voor de verschillende voorzieningen is in iedere buurt anders. De rapportcijfers van inwoners op wijk- en buurtniveau (bron: Wijkatlas) zijn als beleidsinformatie belangrijker dan de rapportcijfers op stadsniveau.

- Informatie en advies op het gebied van wonen, welzijn, gezondheid, (vrijwilligers)werk, inkomen, onderwijs, leerplicht en zorg worden door diverse partijen op verschillende plaatsen aangeboden. Het is voor inwoners en professionals niet altijd duidelijk waar ze met welke vragen terecht kunnen. Dit kan tot gevolg hebben dat inwoners niet op tijd de juiste ondersteuning of zorg krijgen.

5.3 Doelstelling A 3. Met effectieve preventie en lichte ondersteuning (grote) problemen en maatschappelijke kosten voorkomen

Met effectieve preventie en lichte ondersteuning kunnen we menselijk leed voorkomen en het beroep op de individuele voorzieningen en de zwaardere zorg beperken. In termen van maatschappelijke kosten en baten is er weinig betrouwbare informatie over de effectiviteit van preventieve voorzieningen, maar dit betekent natuurlijk niet dat preventie niet werkt en dat we er binnen de sociale structuur van Leidschendam-Voorburg geen aandacht aan hoeven te besteden. Integendeel; met de op handen zijnde decentralisatie van rijkstaken op het gebied van arbeid, maatschappelijke ondersteuning en (jeugd)zorg, is het belang van effectieve preventie en lichte ondersteuning groter dan ooit.

Op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de Wet publieke gezondheid (Wpg) is de gemeente verantwoordelijk voor:

1. het aanbod van lichte opvoed- en opgroeiondersteuning;
2. het aanbod van (welzijns)voorzieningen gericht op de participatie van kwetsbare groepen;
3. de jeugdgezondheidszorg;
4. de ontwikkeling van lokaal gezondheidsbeleid.

Ad.1 Lichte opvoed- en opgroeiondersteuning

Het bereik van een aantal lokale preventieve voorzieningen voor jeugdigen op het gebied van opvoeden en opgroeien is de afgelopen jaren kleiner geworden. Op zich hoeft dit geen probleem te zijn. Maar in combinatie met de stijgende vraag naar geïndiceerde jeugdzorg verdient dit wel aandacht.

Ad. 2 Welzijn Nieuwe Stijl

Er liggen kansen voor de Welzijnssector om zich sterker te profileren en te positioneren in het veranderende veld van maatschappelijke ondersteuning. Bescherming, zelfredzaamheid, participatie, zorg voor elkaar en sociale samenhang zijn kerncompetenties van Welzijn. Geen enkele andere werksoort kan op vergelijkbare wijze de bindende functie vervullen die nodig is om de Wet maatschappelijke ondersteuning klantvriendelijk en toekomstbestendig uit te voeren. Welzijn Nieuwe Stijl dringt de ingesleten gewoonte terug om voor elk individueel probleem een individuele voorziening te bieden; en om voor elke oplossing naar de overheid te kijken. In de 'vernieuwde' welzijnssector

staan vroegtijdig signaleren en ingrijpen, collectieve arrangementen en de eigen kracht van burgers, sociale netwerken en gemeenschappen centraal.

Ook de lokale welzijnssector is in beweging en beraadt zich op haar positie en haar mogelijkheden om antwoord te geven op nieuwe maatschappelijke vragen. Hoewel er al veel goeds gebeurt, is er nog een belangrijke slag te slaan als we deze lijn van vernieuwing voort willen zetten. Een belangrijke doelstelling daarbij is 'professionalisering'. Deze doelstelling richt zich enerzijds op de lokale welzijnsorganisatie(s) en anderzijds op de gemeente als opdrachtgever. Lokale aanbieders van welzijn hebben (of ontwikkelen) een aanbod dat aansluit bij deze sociale agenda en de vraag van 'de burger'. De gemeente stuurt de lokale welzijnsorganisatie(s) resultaatgericht aan.

Ad.3 De integrale jeugdgezondheidszorg 0-19 jaar

De jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 jaar die voorheen door de GGD Zuid Holland West werd uitgevoerd, is nu onder gebracht bij de stichting Jeugdgezondheidszorg Zuid Holland West. De gemeente is in overleg met de regio en de nieuwe stichting om de aansturing van de stichting resultaatgericht vorm te geven.

Ad. 3 Lokaal gezondheidsbeleid

Mensen met een goede gezondheid kunnen makkelijker meedoen in de samenleving en in hun eigen inkomen voorzien. Een gezonde bevolking heeft dus een hogere (arbeids)participatiegraad. Veel effecten van (chronische) ziektes kunnen worden verminderd of voorkomen door een gezonde leefstijl. Uit onderzoek komt naar voren dat de bevolking van Leidschendam-Voorburg niet zozeer gezonder of ongezonder is dan de bevolking van andere gemeenten in de regio. Wel zijn de algemene trends ook in deze gemeente zichtbaar. Veel mensen zijn te dik en worden gedurende hun leven steeds zwaarder, een op de vijf ouderen (65+) drinkt teveel en met de vergrijzing neemt ook het aantal inwoners met een chronische ziekte zoals dementie toe. Opvallend veel jongeren voelen zich somber of depressief.

5.4 Doelstelling A 4. Het aantal toegankelijke woningen en de toegankelijkheid van openbare gebouwen en de openbare ruimte vergroten;

De mate waarin mensen met een fysieke- of zintuiglijke beperking op eigen kracht mee kunnen doen in de samenleving, wordt voor een groot deel bepaald door de obstakels die ze moeten overwinnen in hun woning, in openbare gebouwen en op straat. Hoe minder obstakels, hoe beter deze inwoners in staat zijn om voor zichzelf en hun gezin te zorgen, boodschappen te doen, naar school te gaan, te werken en mensen te ontmoeten.

Het toenemende aantal ouderen dat langer zelfstandig wil blijven wonen, zorgt steeds vaker voor knelpunten op het gebied van huisvesting. De rijksmaatregel 'Scheiden van wonen en zorg' die erop gericht is, zoveel mogelijk mensen zo lang mogelijk in hun eigen woonomgeving te verzorgen, zal de vraag naar toegankelijke woningen nog doen toenemen. Als het aanbod van toegankelijke woningen

in de lokale woningvoorraad onvoldoende is en blijft, zal het beroep op de individuele Wmo voorzieningen (woningaanpassingen) toenemen. Dit levert een financieel risico voor de gemeente op.

Van de vier winkelcentra in Leidschendam-Voorburg zijn de twee grootste goed toegankelijk voor inwoners met een fysieke beperking. De twee kleinere centra zijn niet goed toegankelijk. Er zijn in Leidschendam-Voorburg nauwelijks invaliden Wc's in de openbare ruimte en in uitgaansgelegenheden.

Ook zijn er in de stad nog onvoldoende geasfalteerde doorgaande fietsroutes. Het is voor mensen met een handbike of scootmobiel, maar ook voor de oudere fietser minder belastend om zich te verplaatsen over asfalt.

5.5 Doelstelling A 5: Werken aan wijken en buurten waar inwoners zich veilig voelen en veilig zijn;

In veilige buurten kunnen kinderen zorgeloos buiten spelen en zullen contacten tussen burens gemakkelijker ontstaan. Als kwetsbare inwoners zich onveilig voelen in hun directe woonomgeving, zullen ze minder geneigd zijn om erop uit te trekken en actief deel te nemen aan het maatschappelijke leven. Dit vergroot de kans dat ze de binding met hun buurt verliezen en vereenzamen.

Inwoners van Leidschendam-Voorburg voelen zich over het algemeen veilig. In enkele buurten is het gevoel van veiligheid en/of de objectieve veiligheid minder. In de Prinsenhof (hoogbouw) is het veiligheidsgevoel het laagst. Dat gegeven correspondeert met signalen en ervaringen van politie, maatschappelijke partners en betrokken ambtenaren. Onveiligheidsgevoelens ontstaan onder andere door berichtgeving in de media over criminaliteit in de buurt, de ervaren overlast van burens en van jeugd op straat, maar bijvoorbeeld ook door zwerfafval.

6. OPGAVE B: IEDEREEN DOET MEE

Het is voor alle inwoners van belang dat ze, ieder op hun eigen wijze, volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Dat betekent naar school gaan, werken, mensen ontmoeten of op een andere manier actief zijn. Voor de samenleving als geheel is het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen meedoen. Iedereen heeft daarin een eigen verantwoordelijkheid.

Bij opgave B. 'Iedereen doet mee' zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- B1. Inwoners bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid, als zij deze niet kennen;
- B2. (dreigende) problemen (bij jong en oud) tijdig signaleren en aanpakken;
- B3. Jeugdwerkloosheid voorkomen en bestrijden;
- B4. Inwoners met (een beperkt) arbeidspotentieel toeleiden naar regulier werk;
- B5. Sociaal isolement van inwoners voorkomen en bestrijden.

In de volgende paragrafen worden de doelstellingen toegelicht.

6.1 Doelstelling B 1. Inwoners bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden, als zij deze niet kennen

Iedere inwoner is in beginsel verantwoordelijk voor zichzelf en zijn naasten. Deze individuele verantwoordelijkheid is de basis van het sociale beleid. Het is essentieel dat zoveel mogelijk inwoners op eigen kracht of met hulp van familie en vrienden, meedoen in de samenleving. Alleen dan kunnen we ervoor zorgen dat de professionele ondersteuning en zorg - ook in de toekomst - beschikbaar blijven voor de mensen die het écht nodig hebben.

6.2 Doelstelling B 2: (Dreigende) problemen (bij jong en oud) tijdig signaleren en aanpakken

Het uitgangspunt dat verreweg de meeste mensen in staat zijn om hun eigen problemen op te lossen. Als mensen daar (tijdelijk) niet toe in staat zijn, of als bijvoorbeeld de problemen van ouders een bedreiging vormen voor de ontwikkeling van thuiswonende kinderen, is ondersteuning of zorg nodig. Als (dreigende) problemen (bij jong en oud) in een vroeg stadium worden gesignaleerd en - indien nodig - op de juiste manier worden aangepakt, kunnen we menselijk leed en maatschappelijke kosten voorkomen.

6.3 Doelstelling B 3. Jeugdwerkloosheid voorkomen en bestrijden

Jongeren zonder startkwalificatie⁵ die niet naar school gaan en geen werk hebben, gaan vaak een sombere toekomst tegemoet. De kans is groot dat zo'n jongere structureel werkloos raakt. Dat is niet alleen voor hem of haar een zeer slecht perspectief, het is ook een groot risico voor de samenleving. In 2011 is de jeugdwerkloosheid in Leidschendam-Voorburg gestegen met 55%. Dat percentage ligt hoger dan het landelijk gemiddelde. Ook wonen er in Leidschendam-Voorburg relatief veel werkzoekenden zonder startkwalificatie. Dit zijn zorgelijke ontwikkelingen.

6.4 Doelstelling B 4. Inwoners met (een beperkt) arbeidspotentieel toeleiden naar regulier werk

Inwoners die kunnen werken, voorzien als het enigszins mogelijk is in hun eigen levensonderhoud. Als iemand dit (nog) niet kan, wordt verwacht dat hij of zij alles doet wat binnen zijn of haar vermogen ligt om een betaalde baan te vinden. Is regulier werk in potentie mogelijk, maar kan iemand op eigen kracht geen baan vinden, dan biedt de gemeente ondersteuning.

6.5 Doelstelling B 5. Sociaal isolement van inwoners voorkomen en bestrijden

Mensen die sociaal geïsoleerd zijn, hebben weinig of geen betekenisvolle relaties en kunnen dus geen beroep doen op hun sociale netwerk als ze steun nodig hebben. Veel van deze mensen leven in armoede en hebben onvoldoende toegang tot onderwijs, werk, huisvesting, ondersteuning en zorg. Sociaal isolement komt voor in alle lagen van de bevolking. De gevolgen hiervan zijn ernstig voor het individu, maar ook voor de samenleving als geheel.

Sociaal isolement ontstaat wanneer:

- mensen er niet bij 'mogen' horen: Mensen kunnen in de marge van de maatschappij terechtkomen omdat zij niet voldoen aan het beeld wat de samenleving heeft van 'normale gesocialiseerde burgers';
- mensen er niet bij 'kunnen' horen: Door een handicap, gebrek of onvermogen kunnen sommige mensen niet volledig meedraaien in de samenleving;
- mensen er niet bij 'willen' horen: sommige mensen plaatsen zichzelf buiten de samenleving. Zij willen niks te maken hebben met hun sociale omgeving of hulpverlenende instanties. Zij zoeken zelf geen hulp Een deel van deze groep veroorzaakt overlast in hun omgeving.

---

⁵ Een startkwalificatie is (minimaal) een mbo-diploma niveau 2, of een Havo/Vwo diploma.

7. OPGAVE C: DE SOLIDAIRE STAD

De gemeente vertrouwt en bouwt op de bereidheid van inwoners, organisaties en ondernemers om zich in te zetten voor elkaar en voor de stad. Vrijwilligerswerk, burenhulp, informele zorg en maatschappelijk verantwoord ondernemerschap vormen samen de kurk waar het sociale beleid van de gemeente op drijft. Hoe steviger die kurk, hoe sterker de stad.

Bij opgave C 'De solidaire stad', zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- C1. De betrokkenheid van inwoners bij elkaar, de buurt en de stad, vergroten;
- C2. De leefbaarheid in buurten en wijken op peil houden en waar nodig versterken;
- C3. Het vrijwilligerspotentieel optimaal benutten;
- C4. De inzet van informele zorg vergroten;
- C5. Voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken;
- C6. Ruimte bieden aan particulier initiatief;
- C7. Het aantal stageplekken, duale trajecten en arbeidsplaatsen voor laagopgeleiden en mensen met een arbeidsbeperking vergroten;
- C8. Innovatie in de zorg stimuleren.

In de volgende paragrafen worden de doelstellingen toegelicht.

7.1 Doelstelling C 1. De betrokkenheid van inwoners bij elkaar, de buurt en de stad vergroten

Het gevoel van saamhorigheid en solidariteit in de buurt is niet meer vanzelfsprekend, maar wel essentieel als we de stad schoon, heel, veilig en sociaal willen houden. Als burens elkaar kennen en zich betrokken voelen bij elkaar, zorgen ze er vaak samen voor dat de buurt leefbaar blijft en zullen ze elkaar ook willen helpen als het nodig is. Voor kwetsbare inwoners die een beperkte actieradius hebben, zijn de sociale contacten met burens vaak van groot belang.

Uit recent onderzoek van het weekblad Elsevier (De Beste Gemeente), komt Leidschendam-Voorburg met een 12de positie goed voor de dag. Inwoners van deze gemeente zijn over het algemeen genomen dus meer dan tevreden met hun woonplaats. Het zelfde onderzoek laat echter ook zien dat het slechter gesteld is met de saamhorigheid die inwoners van deze stad in hun woonomgeving ervaren. De score in dit onderzoek is gebaseerd op de vragen of inwoners een goed contact hebben met hun burens, of ze het gezellig vinden in de buurt en of ze zich mede verantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid in de buurt. De Wijkatlas 2010 laat zien dat de betrokkenheid van bewoners in de buurten Prinsenhof (hoogbouw), De Heuvel, Voorburg Noord en Bovenveen het laagst is.

7.2 Doelstelling C 2. De leefbaarheid in buurten en wijken op peil houden en waar nodig versterken

Om de leefbaarheid in buurten en wijken op peil te houden zullen inwoners, maatschappelijke organisaties en de gemeente wijkgericht samen moeten werken.

7.3 Doelstelling C 3. Het vrijwilligerspotentieel optimaal benutten

Vrijwilligers zijn altijd al essentieel geweest voor het sociale klimaat van de stad. Immers zonder vrijwilligers waren er geen betaalbare sport- of culturele verenigingen, geen scouting, geen extra aandacht voor inwoners van verzorgingscentra, geen hospice etc. Maar nu de meeste verenigingen en maatschappelijke organisaties hun inkomsten zien teruglopen, zijn vrijwilligers belangrijker dan ooit. We streven er dan ook naar het vrijwilligerspotentieel in de stad optimaal te benutten.

7.4 Doelstelling C 4. De inzet van informele zorg vergroten

Om het beroep op de individuele voorzieningen en de geïndiceerde zorg te beperken zal er nadrukkelijker een appèl worden gedaan op (zorg)vrijwilligers en de sociale netwerken rondom inwoners met een hulpvraag om (een deel van) de ondersteuning van - of zorg voor hun vriend of familielid, op zich te nemen. Soms zal het nodig zijn om sociale netwerken te versterken of tijdelijk te ondersteunen.

7.5 Doelstelling C 5. Voorkomen dat mantelzorgers overbelast raken

Inwoners die langdurig zorgen voor een naaste, moeten vaak alle zeilen bijzetten om deze zorgtaken te combineren met hun school of werk en hun privéleven. Het gevaar van overbelasting en uitval is groot. Er zijn diverse maatschappelijke ontwikkelingen die de vraag naar mantelzorg zullen vergroten. De vergrijzing is op zichzelf zo'n ontwikkeling. Maar ook de trend dat ouderen en mensen met een beperking langer zelfstandig (willen) blijven wonen. Daarnaast zullen de invoering van eigen bijdragen, de decentralisatie van de extramurale begeleiding en andere bezuinigingen in het sociale domein, de druk op mantelzorgers nog doen toenemen. Bij iedere vraag om ondersteuning zal eerst worden nagaan of die ondersteuning niet binnen het sociale netwerk van de aanvrager geboden kan worden. De toenemende vraag naar en de grotere druk op mantelzorgers is een groot maatschappelijk risico. Als mantelzorgers uitvallen, zal het beroep op de individuele voorzieningen en de zwaardere professionele zorg stijgen. Door mantelzorgers effectief te ondersteunen en – als het nodig is – tijdelijk te ontlasten, kunnen we het voor hen mogelijk maken om de zorg voor hun naaste(n) te blijven combineren met hun werk en privéleven.

7.6 Doelstelling C 6. Ruimte bieden aan particulier initiatief

Nu de gemeente bij de ontwikkeling en uitvoering van het sociale beleid steeds nadrukkelijker een beroep doet op de verantwoordelijkheid van inwoners, organisaties en ondernemers om zich in te zetten voor elkaar, voor de buurt en voor de stad, zullen het bestuur en de gemeentelijke organisatie zich verder moeten bekwamen in de kunst van het loslaten, ruimte geven en meedenken.

7.8 Doelstelling C 8. Innovatie in de zorg stimuleren

Het vernieuwen van de zorg zal de komende jaren steeds belangrijker worden. Bij innovaties kan worden gedacht aan het gebruik van hulpmiddelen, technologie en nieuwe technieken. Maar ook het anders en slimmer organiseren van het werk valt onder innovatie. Op dit moment wordt er in Leidschendam-Voorburg nog niet veel gebruik gemaakt van innovatieve oplossingen in de zorg. De gemeente is een groot voorstander van innovatie in het sociale domein. Zij zal innovatieve oplossingen omarmen daar waar deze een positieve werking hebben op de zelfredzaamheid van de inwoners (dienstverlening, digitalisering, sociale media enz.).

CONCEPT

8. OPGAVE D: VANGNET ZONDER GATEN

Inwoners en gezinnen die het op eigen kracht, of met hulp uit hun omgeving niet redden, vallen niet tussen de wal en het schip. De gemeente zorgt dat deze mensen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om mee te kunnen blijven doen in de samenleving.

Bij opgave D 'Een vangnet zonder gaten', zijn de volgende doelstellingen geformuleerd:

- D1. Integraal maatwerk leveren volgens de principes van 'De Kanteling';
- D2. Effectiever en efficiënter samenwerken in de keten(s);
- D3. De zorg voor de meest kwetsbare inwoners actief oppakken;
- D4. Een integrale visie op doelgroepenvervoer ontwikkelen;
- D5. Anticiperen op de rijksmaatregel 'Scheiden van wonen en zorg';
- D6. De decentralisatie van taken op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en (jeugd)zorg voorbereiden.

In de volgende paragrafen worden de doelstellingen toegelicht.

8.1 Doelstelling D 1. Integraal maatwerk leveren volgens de principes van de kanteling

Geen mens is hetzelfde, elke (gezins)situatie is anders en ieder probleem is uniek. We kunnen in de uitvoering van onze wettelijke taken daarom niet altijd met standaardoplossingen of bestaande procedures en protocollen uit de voeten. Als het gaat om de ondersteuning van en de zorg voor haar inwoners is het uitgangspunt van de gemeente Leidschendam-Voorburg heel eenvoudig. Iemand die hulp nodig heeft, moet snel en goed worden geholpen. Iemand die het zonder begeleiding of zorg niet redt, moet tijdig passende zorg of begeleiding krijgen. Kwetsbare inwoners mogen niet de dupe worden van bureaucratische processen en – werkwijzen.

Maatwerk mag aan de andere kant niet ontaarden in willekeur. Door structureel onderzoek te (laten) doen naar de klanttevredenheid en de effectiviteit van de genomen maatregelen kunnen we de kwaliteit van de dienstverlening waarborgen.

We organiseren die ondersteuning van - en zorg voor onze inwoners, samen met hen, volgens de principes van 'De Kanteling':

- Allereerst door de hulpvraag van de cliënt (én indien van toepassing zijn gezin) volledig en zorgvuldig in beeld te brengen;
- Als de vraag helder is, wordt - in overleg met de cliënt - onderzocht wat hij zelf kan doen om zijn beperking(en) te compenseren;
- Als de cliënt dat zelf niet of onvoldoende kan, wordt onderzocht of er binnen zijn sociale netwerk en het aanbod van eerstelijns- of collectieve

voorzieningen mogelijkheden zijn om de noodzakelijke ondersteuning of zorg te organiseren;

- Aanvullend op de eigen kracht van de cliënt, de informele zorg uit zijn sociale netwerk en de eerstelijnszorg kan de cliënt, als het nodig is, in aanmerking komen voor een individuele voorziening of geïndiceerde zorg.

Let op: Het bovenstaande betekent niet dat zware zorg altijd alleen maar naast of na informele zorg en eerstelijnszorg ingezet kan worden. Maatwerk leveren betekent ook dat er direct zware zorg kan worden ingezet als de situatie daarom vraagt. Het is aan de professional om dit te beoordelen.

Door de ondersteuning van - en zorg voor kwetsbare inwoners op deze 'gekantelde' manier te organiseren, kunnen we inwoners sterker en minder afhankelijk van professionele zorg maken.

8.2 Doelstelling D 2. Effectiever en efficiënter samenwerken in de keten(s)

We willen de ondersteuning van en zorg voor kwetsbare inwoners met een hulpvraag, klantvriendelijk, effectief en efficiënt organiseren. In de praktijk⁶ worden met enige regelmaat de volgende knelpunten geconstateerd:

- Het duurt te lang voordat de cliënt de juiste ondersteuning of zorg krijgt. Dit kan de volgende oorzaken hebben:
  - a. De hulpvraag van de cliënt is onvoldoende helder en compleet, waardoor niet meteen de juiste ondersteuning kan worden georganiseerd.
  - b. Cliënten krijgen geen maatwerk maar een standaardoplossing;
  - c. Stapeling van zorg; de cliënt krijgt niet (meteen) de juiste ondersteuning of zorg, maar komt eerst terecht bij een (of meer) verkeerde aanbieder(s);
  - d. Cliënten worden niet tijdig doorverwezen naar de juiste aanbieder van ondersteuning of zorg. (perverse prikkels in de financiering van het zorgaanbod kunnen dit probleem in de hand werken)
  - e. Wachlijsten;
  - f. Professionals hebben onvoldoende kennis van het aanbod;
  - g. Langdurige procedures voor intake en indicatiestelling.
- Cliënten die worden doorverwezen moeten bij iedere nieuwe aanbieder steeds opnieuw hun verhaal vertellen;

---

⁶ Veel van deze praktische knelpunten in de (zorg)keten(s) zijn door de maatschappelijke partners naar voren gebracht.

- Als er binnen een huishouden meerdere aanbieders van ondersteuning of zorg actief zijn, werken deze vaak langs elkaar heen;
- Het aanbod van ondersteuning en zorg is complex en sterk versnipperd. Er zijn zoveel organisaties die een vorm van ondersteuning of zorg aanbieden, dat het voor professionals moeilijk is om een goed netwerk op te bouwen en te onderhouden;
- Professionals krijgen in de praktijk te weinig ruimte om te doen wat nodig is (maatwerk leveren);
- Professionals nemen te weinig ruimte om te doen wat nodig is. Er is sprake van een zekere handelingsverlegenheid;
- Professionals wisselen op casusniveau onvoldoende informatie uit;
- Er zijn nog steeds witte vlekken in het aanbod van ondersteuning en zorg.

8.3 Doelstelling D 3. De zorg voor de meest kwetsbare inwoners actief oppakken

Inwoners met complexe problemen vinden niet altijd zelf hun weg naar een loket. Soms hebben ze zelf geen hulpvraag of probleembesef. Deze inwoners worden 'gevonden' of gemeld bij een van de meldpunten. De zorg voor deze, veelal kwetsbare, groepen pakt de gemeente actief op.

8.4 Doelstelling D 4. Een integrale visie op doelgroepenvervoer ontwikkelen

Er is op dit moment onvoldoende samenhang in het aanbod van vervoersmogelijkheden en vervoersvoorzieningen voor specifieke doelgroepen (leerlingen, mensen met een arbeidsbeperking, cliënten van de Wmo). De gemeente wil het aanbod efficiënter inrichten om zo met behoud van kwaliteit kosten te besparen.

8.5 Doelstelling D 5. Anticiperen op de rijksmaatregel 'Scheiden van Wonen en Zorg'

Per 1 januari 2013 wordt een start gemaakt met het extramuraliseren van de zorgzwaartepakketten (ZZP) 1 en 2 voor nieuwe cliënten. Deze nieuwe cliënten behouden hun recht op zorg, maar krijgen geen indicatie meer voor verblijf in een instelling. Met de maatregel wordt aangesloten bij de ontwikkelingen rondom zorg in de buurt en de wens van veel cliënten om zolang mogelijk vanuit eigen huis verzorgd te worden.

Het voornemen van het kabinet tot extramuralisering⁷ van de eerste drie ZZP's, heeft ook gevolgen voor het lokale sociale domein. Zo zal bijvoorbeeld de vraag naar toegankelijke woningen toenemen. Ook het beroep op andere Wmo-voorzieningen zal toenemen. Gemeenten ontvangen hiervoor wel een financiële compensatie.

---

⁷ Extramuralisering is het streven om buiten de muren van een instelling gelijkwaardige zorg te bieden. Mensen die voorheen zouden worden opgenomen worden dan thuis verzorgd.

8.6 Doelstelling D 6. De decentralisatie van taken op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en (jeugd)zorg voorbereiden

Gemeenten kunnen de ondersteuning van- en de zorg voor kwetsbare inwoners, beter en goedkoper organiseren. Deze overtuiging – en de noodzaak tot bezuinigen - liggen aan de basis van de planvorming voor de decentralisatie van rijkstaken op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en (jeugd)zorg. Wij zijn daar ook van overtuigd. De gemeente kan beter aansluiten bij de leefwereld van inwoners en hun gezinnen. Op buurt- en wijkniveau liggen mogelijkheden om de eigen kracht van inwoners te versterken, sociale netwerken rondom mensen met een hulpvraag te mobiliseren en eerstelijnsvoorzieningen beter te benutten. Door de betrokkenheid van inwoners te vergroten en integraal maatwerk te leveren, kunnen wij de ondersteuning van - en zorg voor onze inwoners klantvriendelijk en toekomstbestendig organiseren. Maar voor we zover zijn, moet er nog veel gebeuren. De verantwoordelijkheid die de gemeente krijgt voor de kwetsbaarste inwoners in onze samenleving, is groot. Wij zijn ons bewust van de inhoudelijke en financiële risico's voor de gemeente. Het zijn juist deze risico's die een belangrijke aanleiding vormden voor de ontwikkeling van een nieuwe visie op alle gemeentelijke taken in het sociale domein. We zullen ons goed moeten voorbereiden.

De voorgenomen stelselwijzigingen zijn stuk voor stuk operaties met hun eigen complexiteit, fasering, financiering en samenwerkingsverbanden. Alles met alles verbinden is geen optie. Dat zou ten koste gaan van de zorgvuldigheid en de voortgang. Het is belangrijk om de vaart erin te houden en kansen te benutten door de juiste procesmatige en inhoudelijke dwarsverbanden te leggen.